

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR WELZIJN EN GEZONDHEID

VERGADERING VAN 20 OKTOBER 1994

Interpellatie van de heer M. Maertens tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de individuele materiële bijstand tot sociale integratie ten gunste van personen met een handicap

VOORZITTER : de heer M. Olivier

— *De interpellatie wordt gehouden om 16.55 uur*

Interpellatie van de heer M. Maertens tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de individuele materiële bijstand tot sociale integratie ten gunste van personen met een handicap

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Maertens tot mevrouw Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de individuele materiële bijstand tot sociale integratie ten gunste van personen met een handicap.

De heer Maertens heeft het woord.

De heer M. Maertens : Mijnheer de voorzitter, deze keer gaat het niet over een zaak met werkgevers en werknemers, maar wel over rechtstreeks betrokkenen.

Op 4 oktober jongstleden betoogden een honderdtal rolstoelgebruikers — ik zou het hier niet meer durven hebben over "rolstoelpatiënten" zoals ik zoëven nog heb gehoord — tegen uw besluiten van 13 en 20 juli houdende wijziging van het besluit van 31 juli 1992 over de sociale hulp.

Mevrouw de minister, op uw persconferentie van 20 mei antwoordde u op de slogan "Genoeg gesnoeid,

laat onze rolstoel ongemoeid" met de slogan "Er wordt niet gesnoeid, er wordt wel gegroeid". Op het eerste gezicht lijkt dit ook zo te zijn. Er kwamen 1400 nieuwe banen, de grootste verhoging in de hele welzijnssector. Bovendien kwam er een voordien nooit geziene verhoging van het budget. Dat is in de huidige budgettaire omstandigheden een buitengewone krachttoer. Er is nog meer.

Op voorstel van het Vlaams Fonds besloot u de discriminatie tussen personen in een instelling en personen erbuiten weg te werken. Concreet betekent dit de realisatie van uw filosofie dat er maar een enkele toegangspoort is, namelijk de procedure van een Riziv-aanvraag, met opleg via het besluit sociale hulp. Beter kon het eigenlijk niet, en toch !

Naar aanleiding van de hoorzitting met de sector van 31 mei hadden we in deze commissie begin juli een resolutie voorbereid, waarin we vaststelden dat de kritiek van de welzijnssector over een gebrekkige dialoog tussen de minister en de sector gehandhaafd blijft. In de resolutie drongen we ook aan op overleg met andere overheden, onder meer om leemten te voorkomen. Ik herinner mij deze tekst nog goed. Toen voelden wij in de commissie al aan dat er iets fout liep. Kort daarop, in een open brief aan u gericht van 6 september, verklaarde een belangrijke gehandicaptenorganisatie dat ze in de raad van bestuur van het Vlaams

Fonds geenszins akkoord ging met de genomen maatregelen. Ze hebben dat ook duidelijk gemotiveerd. Blijkbaar was het kwaad al geschied, want de rolstoelgebruikers zelf kwamen de straat op, wat een totaal nieuw fenomeen was. Bij de voorbereiding van het gewraakte besluit was er, zoals de commissie al had aangevoeld, te weinig overleg geweest met de sector. De krant schreef dat het hier eigenlijk ging om een "dovemansgesprek" omdat u de sector door en door kent. Iets goed kennen is — niet alleen voor deze kwestie, maar voor het geheel van de democratie — vaak een nadeel. Wie de zaken te goed kent, luistert vaak onvoldoende. Dat was volgens ons het probleem. U hebt in de sector van de gehandicapten orde op zaken willen stellen — ik ben het daar volkomen mee eens — en u bent daar voor een groot deel in geslaagd. Niemand is echter volmaakt in deze wereld, ook een minister niet. De vraag rijst nu of u op de juiste wijze orde op zaken hebt gesteld. Deze orde is in het belang van alle gehandicapten, wat de sector ook toegeeft. Ik kan mij echter moeilijk inbeelden dat de leiders van de gehandicaptenverenigingen niet bereid zijn met u te discussiëren over de fouten die in de nieuwe regelgeving zouden zijn geslopen. Waarom hebt u niet verder gepraat ?

Het antwoord hebt u zelf ooit gegeven, namelijk : "De vraag is hoever de maatschappij wil gaan met de

Maertens

kosten voor de integratie van de gehandicapten."

Dat is inderdaad de vraag. Het antwoord is volgens de groenen heel eenvoudig, namelijk : "Met een handicap moet men een leven kunnen leiden, net zoals de mensen zonder handicap. Men moet dat kunnen doen in het volle leven, niet in een beschutte zone, in een instelling, een werkplaats of een school." Wij zijn dus gekant tegen sociale uitsluiting, tegen apartheid, maar pleiten voor een consequente en volledige integratie. Het spreekt vanzelf dat dit geld kost.

Uw antwoord hierop kennen wij : kostenbeheersing — want hierop komen de juli-besluiten immers neer — is een ander woord voor besparing, maar het heeft een positievere klank. Men kan het vergelijken met de nuance die er bestaat tussen een "vent" en een "heer". Het ene begrip is positiever dan het andere.

Ook niet-integratie kost veel geld. Mensen dwingen tot passiviteit, afhankelijkheid en lusteloosheid is minstens even duur. Mevrouw de minister, hebt u de meerwaarde al eens berekend van mensen met een handicap die zelfstandig wonen, werken, zich ontplooiën en hun creativiteit voluit ter beschikking stellen van de samenleving ? Als welzijnsminister gelooft u wellicht in deze meerwaarde, maar niet meer zozeer als begrotingsminister. Anders gezegd : zijn uw juli-besluiten echte welzijnsbesluiten of zijn het eerder begrotingsbesluiten ? Met deze besluiten hakt u toch in op het recht op integratie. Ik verklaar mij nader : het Vlaams Fonds wordt gedoemd zich te gedragen als een bitse bureaucratie, die totaal niet meer kan inspelen op de uiteenlopende individuele noden van mensen met diverse handicaps. Alleen wanneer het probleem voorkomt op de nomenclatuurlijst, kan men hopen op een tegemoetkoming, zoniet is het pro-

bleem eigenlijk onbestaande — een bijna Kafkaïaans aandoende situatie.

Ofwel is de bijlage slordig samengesteld want ze wemelt van onrealistische zaken — en dat is met uw kennis van de sector eigenlijk onvergeeflijk —, ofwel is ze opzettelijk beheersend of besparend opgesteld. Dit noemen wij dan apartheid, een beetje stout uitgedrukt, maar niet letterlijk te interpreteren is het een nieuwe vorm van racisme. Fundamenteel onaanvaardbaar is immers het feit dat onontbeerlijke hulpmiddelen, zoals rolstoelen, worden uitgesloten.

Even erg is het terugbrengen van de indexering van de bedragen tot de zogenaamde gezondheidsindex. Is dit misschien geen duidelijke besparingsmaatregel ? Het is het zoveelste voorbeeld van de manier waarop het globaal plan de allerzwaksten treft.

Ook de persoonlijke dienstverlening voor "activiteiten van het dagelijks leven" wordt niet terugbetaald. Dit is toch een flagrant voorbeeld van discriminatie : hierdoor ontzegt men mensen het recht op autonomie en op een zelfstandig leven. Voorts is voor het aanpassen van de privé-woning een onmogelijke regeling opgesteld.

Het recht op mobiliteit van mensen met een handicap wordt eveneens miskend : op aanpassingen van de auto wordt een financiële grendel gezet, niet voor de producent, maar voor de consument — het gemakkelijkste slachtoffer. Agalev heeft altijd gepleit voor een halvering van het autoverkeer. Dit geldt dan wel alleen voor mobiele mensen, die het zonder auto kunnen stellen. Mensen met een handicap zijn eigenlijk de enigen die een geldige reden hebben om een auto te gebruiken. Misschien kunnen we de autovergoeding van de parlementsleden volledig overhevelen naar de rolstoelgebruikers. Dit zou een reëel gebaar van solidariteit zijn.

Ten slotte betekent het niet langer koppelen van de bijdragen aan de kinderbijslag een zeer zware slag voor ouders met kinderen in een MPI. De opvang wordt duurder en door de bevrozing van de huidige programmienormen voor opvangvoorzieningen zullen vele ouders — de cijfers bewijzen dat de MPI-kinderen vooral te vinden zijn in sociaal-economisch zwakke milieus — geen gepaste opvang meer kunnen vinden voor hun kinderen. Dit is discriminatie van de zwaksten. Wij kiezen voor een echt integratiebeleid. Op de uitgaven die nodig zijn om mensen met een handicap in staat te stellen een menswaardig leven te leiden, mag niet worden bespaard of "beheerst". Dit zou een gebrek aan fatsoen zijn.

Het is even onfatsoenlijk te denken dat alle mensen met een handicap onredelijk zijn en het onderste uit de kan willen. Er zijn weliswaar enkele dergelijke gevallen bekend, maar zo'n denkwijze kan fascistoïde worden genoemd. Alle gehandicapten hebben het recht goed te willen leven.

Indien de organisaties van mensen met een handicap een echte inbreng zouden hebben in het beleid, in de eerste plaats in het Vlaams Fonds, en indien u een opbouwende dialoog zou aangaan met de rolstoelgebruikers zelf, dan zou blijken dat de huidige budgettaire paranoia eigenlijk geen steek houdt.

Mevrouw de minister, ik wil u acht concrete vragen stellen.

Ten eerste, hoe werd nagegaan in welke mate de regelgeving, in het besluit tot het verstrekken van materiële hulp in het algemeen en de bijlage in het bijzonder, strookt met de realiteit ? In dat verband vraag ik mij bijvoorbeeld af of de uitkering van een bedrag van maximum 300.000 frank voor de aanpassing van een wagen, realistisch te noemen is. En hoe realistisch zijn de normen met betrekking tot de woningaanpassing ?

Maertens

Ten tweede, uit het besluit blijkt duidelijk het residuaire karakter van het Fonds. Inzake woningaanpassing wordt bijvoorbeeld verwezen naar het departement Huisvesting dat moet worden aangesproken alvorens het Fonds over de brug komt. Het zou dan ook interessant zijn te vernemen of de minister van Welzijn en Gezin overleg heeft gepleegd met de minister Van Huisvesting om een goede coördinatie in de hand te werken.

Ten derde, vanaf 1 september 1995 wordt er niet meer tussengekomen in de meerkost voor aangepaste leerboeken, specifiek didactisch materiaal of schoolgeld. Ook de niet toekenning van voornamelijk communicatiehulpmiddelen en beperkte tussenkosten voor verplaatsingshulpmiddelen — onder andere rolstoelen — zal een hypotheek leggen op de opleidingsmogelijkheden van jongeren met een handicap. Heeft de minister overleg gepleegd met haar collega van Onderwijs om deze toestand in de toekomst te verhelpen? Of is er reeds een oplossing uitgewerkt?

Ten vierde, het besluit inzake materiële hulp moet worden bijgestuurd, maar inmiddels blijft het van kracht. Dat betekent dat voorlopig enkel de hulpmiddelen vervat in de bijlage in aanmerking komen voor tenlasteneming. Tevens gelden dan ook de in deze regels opgesomde voorwaarden en bedragen. Mevrouw de minister, welke garanties worden geboden opdat de gehandicapten inmiddels toch de nodige hulpmiddelen kunnen genieten? Hierbij aansluitend wens ik te vernemen welke maatregelen zullen worden genomen om de toepassing van het besluit te versoepelen, met het oog op de integratie van de gehandicapte.

Ten vijfde, gehandicapten zenden het signaal uit dat een nomenclatuur zoals in dit besluit op de materiële hulp, in de praktijk door de administratie wordt gebruikt als een instru-

ment om tussenkosten te weigeren, in plaats van ze toe te kennen. Wanneer men immers niet aan de gestelde voorwaarden voldoet, wordt de tussenkost geweigerd, zonder na te gaan of de individuele situatie van de aanvrager de bijdrage toch niet rechtvaardigt. Mevrouw de minister, onderkent u deze problematiek? Zo ja, welke maatregelen zullen worden genomen om een dergelijke situatie te voorkomen en zo neen, wilt u deze alarmsignalen dan onderzoeken? De gehandicapten ervaren deze accentverschuiving als bijzonder negatief.

Ten zesde, mevrouw de minister, via dit besluit maakt u tussenkosten voor persoonlijke assistentie voor een groot stuk onmogelijk. Wat is de motivatie hiervoor? Op verschillende fora verklaarde u dat dit thema moest worden onderzocht in zijn geheel van voorzieningen. Welnu, is het beloofde onderzoek reeds gestart en zal er tevens een kostprijsvergelijking met de residentiële opvangvormen worden uitgevoerd?

Ten zevende, mevrouw de minister, u beloofde reeds meermaals een dialoog te zullen aangaan met de verschillende betrokkenen. Welnu, hoe zult u procederen en welke is de vastgestelde timing om tot een oplossing te komen?

Ten achtste, mevrouw de minister, wens ik te vernemen welke de globale financiële weerslag is van deze regelgeving. Aangezien de sociale hulp tevens geldt voor personen uit instellingen zouden de uitgaven moeten stijgen. Over hoeveel personen gaat het? Welke zijn de bedragen? Werden de middelen hiervoor reeds uitgetrokken?

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal proberen zo gedetailleerd mogelijk op de vragen van de heer Maertens te antwoorden.

Vooraf wens ik echter te zeggen dat uit uw vraagstelling blijkt, mijnheer

Maertens, dat de wijze waarop communicatie verloopt, gelezen en geïnterpreteerd wordt, niet altijd eenvormig is. We hebben dat trouwens daarnet in de commissievergadering besproken. Sta mij bovendien toe u te zeggen dat de taal die u nu spreekt totaal verschillend is van de taal die u in de commissievergadering hebt gesproken. Dat heeft wellicht te maken met de aanwezigheid nu van publiek. Ik zal proberen u een overtuigend antwoord te verstrekken en u zeggen wat volgens mij de goede weg is.

Ik zal vooral spreken over de sociale hulp, het onderwerp dat u naar voren hebt gebracht. U hebt ook over andere besluiten gesproken, met name de besluiten in verband met de semi-internaten. Ik zal daarover straks iets zeggen en ook aantonen waar de misverstanden zitten. Door uw inleiding was er echter enige verwarring mogelijk of althans niet uit te sluiten. Dit is niet goed te noemen. Ik meen dat we een inspanning moeten leveren om ons te beperken tot het onderwerp dat aan de orde is.

Uw interpellatie handelt over de individuele materiële bijstand : de sociale hulp. Het budget van het Vlaams Fonds — u beschikt over dit document — bedraagt voor 1993 277 miljoen frank, voor 1994 287 miljoen frank en voor 1995 300 miljoen frank. Ik zal u zeggen wat daarvan werd verbruikt en ik verzoek u er goed notitie van te nemen zodat het duidelijk wordt dat het hier niet over een besparings- of een beheersingsmaatregel gaat. Immers, het is onjuist dat de minister van Financiën en Begroting, veel meer dan de minister van Welzijn, deze politiek zou bepalen. Integendeel — en ik wens dat te onderstrepen — de minister van Financiën en Begroting heeft de minister van Welzijn meer ruimte gegeven, meer dan ooit tevoren. Degenen die de cijfers nalezen zullen dat zeer goed kunnen vaststellen.

In 1993 werd van het genoemde budget 133 miljoen frank verbruikt. In

Demeester-De Meyer

1994 is dat 110 miljoen frank. Dat is de stand van zaken tot op vandaag. Dat wil dus zeggen dat het beschikbare budget vorig jaar slechts voor de helft werd uitgeput. Het kan nog worden aangewend. Dit jaar werd het budget nog voor geen derde verbruikt.

Laten wij dus eerst deze bedragen eens bekijken. Daarna kunnen we zeggen of de minister van Begroting de minister van Welzijn niet dient. Pas dan kunnen we beoordelen of de minister van Welzijn hier maatregelen neemt die geïnspireerd zouden zijn door financiële of budgettaire bekommernissen.

Als we het over deze cijfers eens kunnen zijn, kan de dialoog worden gestart. Ik meen dat het fundamenteel is dat we de slogantaai de wereld uit helpen. Het moet mij van het hart, mijnheer Maertens, maar ook uw tekst bevatte tal van slogans. Ik zal geen slogans gebruiken. Met deze slogans is geen enkele gehandicapte gediend. Er wordt daardoor alleen een klimaat gecreëerd dat ongunstig is om datgene wat we wensen, met name dienstbaar zijn ten opzichte van de gehandicapte, te realiseren. Er wordt een klimaat gecreëerd waarin voortdurend wordt gezegd dat er een spanning is. Eigenlijk is er geen spanning. Ik wens dit vooraf te zeggen.

Ook de communicatie rond datgene dat we gezamenlijk betrachten is fundamenteel om iets te kunnen realiseren.

Ik kom thans tot mijn antwoord. In het decreet dat in 1991 in deze commissie tot stand werd gebracht, werd inderdaad een toegangspoort voor gehandicapten voorzien. Men moet eerst als gehandicapte worden erkend vooraleer men een beroep op iets kan doen. Als het decreet moet worden gewijzigd, dan moet men dat doen.

Als er in het decreet fouten zitten en als de toegangspoort onvoldoende

juist is geformuleerd dan moeten er wijzigingen worden aangebracht.

Een toegangspoort creëren waarbij men niet al de beschikbare middelen kan aanwenden, zou fout zijn. Het was mijn enige doelstelling de bestaande dossiers zo snel mogelijk te kunnen goedkeuren. Daarbij zijn wij er ons van bewust dat een aantal dossiers misschien niet zullen worden goedgekeurd en dat we dan eventueel naar nieuwe wegen zullen moeten zoeken. U weet dat er nog meer dan 2.000 dossiers wachten op een antwoord. Daar is de onrust.

Indien mijn besluit onvolmaakt zou zijn, zal ik de eerste zijn om dat toe te geven en om de onvolmaaktheden weg te werken.

Ik zal nu concreet antwoorden op uw vragen.

U vraagt mij in hoever de opmaak van het besluit tot individuele materiële hulp ondersteund is door een onderzoek dat aansluit op de realiteit. Ik kan u meedelen dat zowel het besluit als de bijlage uitvoerig besproken zijn in de raad van bestuur van het Vlaams Fonds. Als de tekst niet volledig is overgekomen, komt dat misschien omdat sommige deskundigen de inhoud anders beoordelen. De basisidee van de regeling inzake individuele materiële bijstand bestaat erin de aanwijsbare meerkost van uitgaven voor hulpmiddelen in de mate van het mogelijke te compenseren. Het is niet de bedoeling de totale kostprijs ten laste te nemen. Dat is nooit gezegd geweest. Daarom werd er bijvoorbeeld een maximumbedrag bepaald van 300.000 frank voor de aanpassing van een auto. U beweert dat dit niet meer gebeurt. Dat is niet juist. Bovendien zijn er nog een aantal andere tegemoetkomingen zoals de verplaatsing van het gaspedaal, de draaizetel, de stuurbol met elektrische bediening, de automatische transmissie. Daarvoor wordt nog een bedrag van 200.000 frank gegeven. Per wagen kan men voor de aanpassing dus tot 500.000 frank krijgen. Dat bedrag

dekt niet de normale kostprijs van de wagen, maar de wijzigingen die moeten gebeuren. Bovendien, en dat was een uitdrukkelijke vraag van de sector, worden nu ook aanpassingen aan tweedehandswagens mogelijk. Ik zeg u eerlijk dat velen het daar niet mee eens waren. Dat was mijn eigen inbreng, omdat ik wist dat daar een sterke behoefte aan was.

De invoering van plafondbedragen en maximumbedragen per hulpmiddel komt eigenlijk voort uit de bekommernis om met de middelen die men heeft aan een zo groot mogelijk aantal aanvragen tegemoet te komen.

De overheid neemt tal van maatregelen die stuk voor stuk bijdragen tot de sociale integratie van de gehandicapten. Zo betaalt de federale overheid bijvoorbeeld een inkomensvervangende tegemoetkoming, een integratietegemoetkoming, verhoogde kinderbijslag, is er vrijstelling van kijk- en luistergeld — er zijn 330.000 gehandicapten die dat voordeel genieten —, de vrijstelling van belasting op autovoertuigen, de toekenning van het laagste BTW-tarief bij de aanschaffing van een wagen — daardoor wordt een wagen goedkoper dan de normale prijs —, belastingvermindering voor ouders van een gehandicapte, volledige belastingvrijstelling voor alle tegemoetkomingen aan gehandicapten. Er bestaan sociale tarieven voor gas, elektriciteit en telefoon. Ik kan die lijst nog langer maken want dit is slechts een greep uit de vele integratiebevorderende maatregelen van de overheid jegens de gehandicapten. U beweert dat een handicap volledig moet worden weggewerkt door de meerkost te compenseren. Sta mij toe u te zeggen dat zulks onmogelijk is. Men kan nooit betalen voor een verminderde capaciteit in verstand, voor een verminderde mobiliteit. Hoe kan dit worden ingeschat? Er kan daarvoor geen enkele reglementering worden uitgedokterd.

Ik heb ook in de krant gelezen dat ik te veel weet van de sector en dat ik

Demeester-De Meyer

de zwakke punten ken. Voor mij mogen er een aantal zwakke punten zijn.

De heer J. Valkeniers : Mevrouw de minister, ik vind het toch wel erg dat men een minister verwijt dat zij haar vak te goed kent. Ik heb de afgelopen twintig jaar dat ik in het parlement was te vaak meegemaakt dat een minister zijn dossiers niet kent en zich op sleeptouw laat nemen door kabinetsmedewerkers en anderen. Zij benaderen de zaak louter administratief en weten niets af van de praktijk. Ik vind de opmerking van de heer Maertens zeer ongepast.

De heer M. Maertens : Mijnheer Valkeniers, ik had van u niet anders verwacht.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Maertens, u had mij nog een vraag gesteld over het residuaire karakter van het Vlaams Fonds. Ik moet u zeggen dat deze bepaling niet alleen af te leiden is uit het besluit betreffende de individuele materiële bijstand, maar ook uit artikel 6 van het decreet inzake het Vlaams Fonds dat niet in 1991, maar in 1990 is goedgekeurd. Dat was een bewuste keuze. Uit de vele discussies die ik gedurende meer dan tien jaar heb gevoerd met de sector, is gebleken dat een gehandicapte eerst gebruik wenst te maken van alle maatregelen die voor niet-gehandicapten bestaan en dat hij pas nadien een beroep doet op specifieke voorzieningen. Men wil eerst de normale kanalen gebruiken. Denken we maar aan het onderwijs en aan het wonen. Ik sluit niet uit dat de regelgeving inzake het wonen kan worden verbeterd. Een aantal leden van gehandicaptenverenigingen die met mij om de tafel hebben gezeten, hebben mij gewezen op bepaalde fouten. Ik wil graag zoeken naar oplossingen daarvoor. Ik kan u alleen maar zeggen dat deze regeling werd goedgekeurd door de raad van bestuur van het Vlaams Fonds en dat het na overleg met minister De Batselier volledig is aange-

past. Het is ook minister De Batselier die ons aangeraden heeft eerst de maatregelen van de sociale huisvesting te gebruiken en ze pas nadien aan te passen. U weet dat er daarin reeds een aantal maatregelen ten behoeve van de gehandicapten zijn ingebouwd.

Ik vond dat een goede benadering en het residuaire karakter zeer lo- gisch.

Ik kan u ook medelen dat de bepaling over de woningaanpassing in een volgend regeringsbesluit zal worden verfijnd en dat een oplossing zal worden gezocht voor ongewenste gevolgen, zoals het niet meer indienen van aanvragen voor provinciale en gemeentelijk premies.

Het besluit is nergens volmaakt en kan, wat mij betreft, op sommige plaatsen probleemloos worden aangepast.

Wat uw vraag aangaande didactisch materiaal en hulpmiddelen betreft, kan ik u verzekeren dat hierover diepgaande gesprekken werden gevoerd met de minister van Onderwijs. Sinds 1992 is er immers een werkgroep Onderwijs en Welzijn werkzaam. Toen reeds werd de idee geopperd om een centrale uitleendienst voor de in het onderwijs gebruikte middelen op te richten. De overheveling van de subsidies voor didactisch materiaal van het Vlaams Fonds naar het departement van Onderwijs vanaf het schooljaar 1995 gaat gepaard met de toekenning van een bijkomend pakket aan middelen aan de minister van Onderwijs voor een bedrag van 10 miljoen frank, het bedrag dat hiertoe in het Vlaams Fonds werd aangewend. De middelen worden dus geenszins verminderd. Het was enkel een kwestie van logica omdat de middelen die worden gebruikt in het onderwijs ook door het ministerie van Onderwijs moeten worden verschaft.

Het Vlaams Fonds blijft uiteraard bevoegd voor de hulpmiddelen buiten de schoolse situatie, zoals toela-

gen voor draagbare PC's, speciale monitors, software voor beeldvergroting, synthetische stemleesregels, scanners alsmede het onderhoud van deze hulpmiddelen. Het gebruik thuis en de sociale contacten zijn de bepalende factor bij de beoordeling.

Inzake de rolstoelen worden de personen in en buiten de instellingen gelijkgeschakeld. Voor bepaalde categorieën van personen werden reeds regels vastgesteld aangaande een tegemoetkoming voor een tweede rolstoel. Ik zal trachten deze tegemoetkoming ook voor andere groepen gehandicapten mogelijk te maken, weliswaar beperkt tot een bepaald bedrag. Er moeten immers altijd limieten worden vastgelegd.

Inzake deze materie, heb ik met enkele mensen een gesprek gevoerd met betrekking tot de middelen. Terwijl de organisatie beweert dat de prijzen worden opgedreven ten gevolge van het beperken van de bedragen, zeggen anderen dat het belangrijk is de prijzen geregeld aan te passen om de prijzen naar beneden te drukken. Momenteel kan men goede PC's kopen voor 14.000 tot 20.000 frank. In Engeland kan men PC's, die speciaal voor gehandicapten zijn aangepast, voor 35.000 frank verkrijgen, terwijl men voor dezelfde PC in België 140.000 frank moet betalen omdat er een alleeninvoerder is. Ik ben blij dat ik dit kan zeggen want hierover heb ik met de organisatie nog niet van gedachten kunnen wisselen.

Enerzijds moeten de prijzen worden beheerst en anderzijds wordt hierdoor de concurrentie aangewakkerd. Ik zal in speciale niet-gouvernementele toelagen voorzien voor het stimuleren van het wetenschappelijk onderzoek naar speciale technieken opdat de prijzen kunnen worden gedrukt. Dat moet onze uiteindelijke doelstelling zijn.

In Landegem, waar een zeer creatieve instelling is gevestigd voor lichamelijk zwaar gehandicapten, worden ook aanpassingen gedaan voor men-

Demeester-De Meyer

sen die thuis verblijven. Zij zoeken hiervoor de meest creatieve mogelijkheden. Ik ben bereid na te gaan hoe er nog een bijkomende ondersteuning kan worden gegeven ten einde dergelijke initiatieven te stimuleren. Door een bepaald soort reglementering kan de markt sterk worden beïnvloed.

De idee van de nomenclatuur voor vergoedbare hulpmiddelen is gegroeid vanuit mijn voortdurende vaststelling dat een deel van de beschikbare middelen niet eens bij de gehandicapten geraakt omdat beslissingen van de raad van bestuur van het Vlaams Fonds uitbleven bij gebrek aan duidelijke regels.

Mijnheer Maertens, wanneer er jaarlijks 3.000 tot 4.000 aanvragen moeten worden behandeld zonder duidelijke reglementering, is het normaal dat er arbitraire beslissingen worden genomen. Velen beweren dat het systeem bureaucratisch is en dat de mensen van het Vlaams Fonds hierdoor niet de juiste keuze kunnen maken. Ik pleit ervoor om te wachten tot alle beslissingen zijn genomen en daarna na te gaan waar er verbeteringen kunnen worden aangebracht.

De invoering van een duidelijke lijst met overeengekomen tarieven voor de terugbetaling van hulpmiddelen brengt zekerheid en garandeert de snelheid van beslissing. Het is zeker niet de bedoeling dit instrument te gebruiken om tegemoetkomingen te weigeren. Integendeel, de lijst zal om de zes maanden worden aangepast aan nieuwe evoluties of noden. Vermits de herziening een terugwerkende kracht kan hebben, hoeft een zorgvraag niet te worden geweigerd omdat een hulpmiddel nog niet in de lijst was opgenomen. Deze beslissing werd niet genomen door het Vlaams Fonds. Wij hebben zelf beslist om met een nomenclatuur te werken, die regelmatig kan worden aangepast en waarbij aanvragen in de tussenperiode niet worden uitge-

sloten. Men kan immers plots worden geconfronteerd met een nieuwigheid op de markt. Op dit initiatief werd gereageerd met de kritiek dat het niet aansluit bij de realiteit en dat het Vlaams Fonds er geen rekening mee zal houden. Een dergelijke kritiek houdt geen steek, de reglementering moet worden uitgetest.

Op vraag van het Vlaams Fonds wordt er een commissie van deskundigen opgericht, die specifieke individuele dossiers zal behandelen, waarvoor de nomenclatuur geen uitkomst biedt. Deze commissie zal worden samengesteld uit deskundigen, waaronder uiteraard de gehandicapten, maar niet de leden van de raad van bestuur die afgevaardigden zijn van een vereniging. Een vertegenwoordiger van een vereniging kan door zijn vereniging immers worden gestimuleerd om arbitraire beslissingen te nemen.

Tot slot kan een persoon met een handicap die van oordeel is dat de genomen beslissing onterecht is, een beroep indienen bij de Beroepscommissie. Geen enkel lid van deze commissie is een personeelslid van het Vlaams Fonds. Hierdoor wordt een objectieve beoordeling gewaarborgd.

Na evaluatie van de uitspraak van de Beroepscommissie blijkt er geen signaal te worden uitgezonden aangaande de weigerachtige houding van de administratie inzake uitkeringen.

In een volgende punt was de interpellant van oordeel dat het besluit de tussenkomsten voor persoonlijke assistentie beperkte, vermits in een dergelijk budget nog slechts wordt voorzien voor doventolken en pedagogische hulp bij hogere studies. Dat is inderdaad zo, maar dat betekent geenszins dat ik het niet de moeite waard vind deze kwestie verder te onderzoeken. Ik voeg er echter meteen aan toe dat een dergelijk systeem in Nederland niet leidde tot de verwachte resultaten. Ik wens bijgevolg eerder te streven naar meer be-

schikbaarheid van de reguliere hulpverleningsvormen, zoals de poetsdiensten, de diensten voor gezins- en bejaardenhulp en dergelijke.

Indien ik de gehandicapten goed heb begrepen, dan verwachten zij eigenlijk de hulp die zij nodig hebben te kunnen indelen in aantal uren. Daarom wordt de kostprijs voor residentiële zorg — dus voor iemand die in een instelling verblijft — vergeleken met de kostprijs indien diezelfde persoon thuis wordt verzorgd. Dat is echter een uiterst moeilijke opgave.

Ik voerde reeds een aantal gesprekken met de leden van de organisatie over het persoonlijk assistentiebudget. U mag niet vergeten dat de geboden hulp per uur wordt betaald. In dat verband las ik over Nederlandse, Engelse en Amerikaanse experimenten, al zijn deze laatste niet vergelijkbaar met onze landen. In Nederland verlopen de tegemoetkomingen op een andere manier dan bij ons. Om alle misverstanden te vermijden moet het duidelijk zijn dat diegenen die een inkomen verwerven uiteraard geen recht hebben op een tegemoetkoming. Ik weet nochtans dat de reactie precies uit die hoek komt. U zult best begrijpen dat de overheid, die wordt geconfronteerd met heel wat individueel gebonden elementen, zoals armoede en werkloosheid, onmogelijk kan uitmaken welke tekorten een bepaalde persoon ervaart omwille van zijn handicap. De overheid kan wel zorgen voor een optimale inzet van alle technische middelen om sociale hulp te bieden, maar het is haar onmogelijk om een precieze berekening te maken van het assistentiebudget voor elke patiënt. En mocht deze commissie toch beslissen op dat vlak experimenten te doen, dan waarschuw ik u ervoor dat u wel weet waarmee u begint, maar niet weet waar u zult eindigen. Trouwens het zou toch niet rechtvaardig zijn vijftig gehandicapten uit te kiezen om hen een persoonlijk assistentiebudget te verlenen.

Demeester-De Meyer

Ik ben echter wel bereid na te gaan of er, in het licht van gezins- en bejaardenhulp, nieuwe mogelijkheden kunnen worden gecreëerd om aan bepaalde noden tegemoet te komen. Alles moet zich echter blijven situeren in het kader van collectieve voorzieningen. Het toekennen van een persoonlijk assistentiebudget zou in de toekomst immers netelige situaties kunnen veroorzaken. Zo zou een gehandicapte met een inkomen van 35.000 frank — wat toch een mooi inkomen is — ook nog aanspraak kunnen maken op een persoonlijk assistentiebudget.

Mijnheer Maertens, volgens mij moet de gemeenschap haar verantwoordelijkheid dragen. Indien u van oordeel zijt dat een dergelijk assistentiebudget wel kan worden toegekend, dan moet u de gevolgen van dit mechanisme wel goed inschatten.

De zorgen voor een gehandicapte die in een instelling verblijft, liggen uiteraard hoger dan voor iemand die thuis woont. Het thuiswonen wordt door de overheid gestimuleerd ; er moet dan ook worden gezocht naar de meest aangepaste systemen om dat thuiswonen zo leefbaar en gewoon mogelijk te maken. Het zal echter zeer moeilijk zijn om thuiswonenden bovendien nog persoonlijk te assisteren. Zowel in Nederland als in Engeland leert de ervaring dat het zeer moeilijk is persoonlijke begeleiders te laten inspelen op de gestelde vragen.

Op de vraag aangaande de timing en de procedure over de te voeren dialoog met de betrokkenen, kan ik meedelen dat ik thans een schema opstel om de dringende wijzigingen door te voeren. Samen met de Vlaamse Hoge Raad voor Personen met een Handicap als met de vertegenwoordigers van de verschillende organisaties zullen werkgroepen worden samengesteld om de ingediende vragen te onderzoeken en om na te gaan waar de bijlage van het besluit moet worden bijgesteld. In

dat verband denk ik bijvoorbeeld aan de aanpassingen van tussenkomsten ingevolge de prijsevolutie, toevoeging en afschaffing van hulpmiddelen.

Sinds de inwerkingtreding van het Vlaams Fonds werden reeds vijfduizend definitieve beslissingen genomen in verband met de materiële bijstand. Voor 1991, 1992, 1993 werd respectievelijk 122, 140, 133 en 110 miljoen frank — dus meer dan 500 miljoen frank — uitgetrokken. Voor sociale hulp beschikt men op dit ogenblik nog over een reserve van meer dan 270 miljoen frank. Het zal dus geen enkel probleem vormen om de dossiers af te handelen.

Op dit ogenblik werd reeds in 2.800 dossiers de principiële beslissing genomen om sociale hulp toe te kennen. Er werd echter nog niet beslist over de tenlasteneming van de concrete zorgvraag. 900 dossiers zijn nog in onderzoek. Volgens de meest recente cijfers van april 1994 zijn er 2.385 zorgvragen. Daaruit kan worden afgeleid dat ongeveer 400 aanvragen per maand worden ingediend. Van het totale aantal aanvragen hebben 525 aanvragen betrekking op de aanpassing van woning. 505 aanvragen houden verband met de mobiliteit. Inzake communicatie zijn er 275 en voor incontinentiemateriaal 280 aanvragen. Voor liften zijn er 175 en voor hard- en software materiaal zijn er 105 aanvragen. Deze cijfers geven u een idee over de aard en de omvang van de aanvragen. Ik meen dat deze gegevens interessant zijn voor de commissieleden.

Als we nu even kijken naar de basisdoelstellingen voor de sociale hulp, met name trachten door tussenkomst in materiaal en hulp een betere integratie te realiseren voor personen met een handicap in de hen omringende leefwereld — zo staat het ook geformuleerd — dan moeten we toch rekening houden met een stukje geschiedenis. In het vroegere Rijksfonds stond de materiële bijstand in verhouding tot de professionele re-

classering. Er werd alleen maar een tussenkomst verleend aan gehandicapten die reclasseerbaar waren.

In 1985, 1986 en 1987, toen ik als federaal minister het Rijksfonds onder mijn bevoegdheid had, heb ik getracht de opheffing van het beruchte artikel 12 van de sociale reclasseeringswet te realiseren. Op dit ogenblik is niet langer vereist dat de persoon reclasseerbaar is. Ik meen dat dit een goede zaak was, want het betekende dat men slechts materiële hulp kon krijgen op het ogenblik dat men werkte of reclasseerbaar was. Dat was een merkwaardig verschijnsel en ik herinner mij een zeer goed voorbeeld. Een vrouw kreeg sociale hulp als ze thuis verbleef. Een man kreeg die hulp niet. Immers, de vrouw was professioneel met haar huishoudelijk werk bezig en voor de man was dat niet het geval.

We zijn er dus in geslaagd dat fameuze artikel 12 af te schaffen en er was dus minstens een kans op reclasseerbaarheid. Het is gegroeid naar minstens een kans op tewerkstelling vertonen om aanspraak op prestaties te kunnen maken. Door de opheffing van dat artikel werd de toegangspoort tot de sociale hulp dan ook enorm verruimd. Dat is een enorme verbetering geweest. Het reclasseerbaar zijn is niet meer noodzakelijk. Dat is een goede zaak. We hebben er meer dan tien jaar aan gewerkt om die wijziging tot stand te brengen. In de geest van het vroegere Rijksfonds was dit echter totaal onmogelijk. Iedereen kan nu genieten van die sociale hulp. Het is dus ook logisch dat die sociale hulp aan een aantal reglementeringen en richtlijnen is onderworpen. We moeten streven naar een zekere beheersing. Het is geen kwestie van een beheersing van de middelen, het is een kwestie van beheersing van de omkadering en de invulling.

Mijnheer Maertens, ik herhaal nogmaals dat ik bereid ben — en ik wens geen demagogische taal te gebruiken — om wijzigingen aan te brengen daar waar men mij kan aan-

Demeester-De Meyer

tonen dat er serieuze fouten zijn. Trouwens, mocht ik daartoe niet bereid zijn dan had ik van in het begin zelf een zesmaandelijks herziening ingebouwd. Dit is een levende materie. Het gaat over mensen die voor een uitdaging staan. Ik wil niet over een probleem spreken. Waarom zouden we dan geen veranderingen willen invoeren? Ik hoop dat we dat, via de dialoog, tot stand kunnen brengen. Ik hoop ook dat we niet meer op een demagogische manier over deze onderwerpen zullen spreken. Dit helpt de zaak niet vooruit. We kunnen veel beter de middelen, die door het Parlement ter beschikking worden gesteld, optimaal aanwenden.

De voorzitter : De heer Maertens heeft het woord.

De heer M. Maertens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik dank de minister voor haar zeer gedetailleerd en uitvoerig antwoord. Het was trouwens de bedoeling van deze interpellatie om nadere toelichting te ontvangen. Dat daarbij een ietwat provocerende taal werd gebruikt, is eigen aan de techniek. De reactie van de heer Valkeniers heeft mij niet verwonderd. Misschien heeft hij een aantal woorden zeer persoonlijk opgenomen. Indien dit zo is, dan verontschuldig ik mij.

Mevrouw de minister, uw antwoord heeft mij volkomen tevreden gesteld.

De voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de repliek van de heer Maertens stelt mij tevreden, maar ik wens toch even te reageren op de toon van zijn interpellatie. Ik was inderdaad getroffen door het gebruik van termen zoals uitsluiting, fascistoïde maatregelen, racisme bijna, al dienden we dat niet letterlijk op te nemen.

Mijnheer de voorzitter, dit zijn zeer zwaarwegende termen. Daarom wil ik ze even in deze repliek ter sprake brengen. Uitgerekend in een gehandicaptenbeleid over fascisme spreken is een zware uitspraak. Immers, we weten wat het fascisme met de gehandicapten voorhad. Ik betreur dus het gebruik van die taal.

Mijnheer Maertens, ik draag u een goed hart toe, u bent een goede collega. Dat taalgebruik is misschien te vergelijken met het onderscheid tussen "vent" en "heer". U hebt dit trouwens ook gereleveerd.

Ik stel er echter prijs op het volgende te zeggen. Ik heb in mijn jeugdjaren, als journalist, een heel uitvoerige reeks artikelen geschreven over de toenmalige gehandicaptenzorg. Voor u kan dat lang geleden lijken, maar eigenlijk is dat slechts 20 jaar geleden.

Ik herinner mij dat, toen ik in het Parlement ben gekomen, de begroting voor de gehandicaptenzorg niet eens vijf miljard frank bedroeg. Dat is ook nog niet zo heel lang geleden. De begroting bedraagt vandaag 25 miljard frank. Degenen die de aanwending van die middelen onder de loep willen nemen of kritiek willen uitbrengen, hebben dat recht. Daarvoor zijn we hier. De minister moet trouwens ook goed luisteren naar wat we daarover te zeggen hebben. Ik vind echter dat niet mag worden ontkend dat we een bijzonder grote inspanning voor de gehandicapten hebben gedaan.

Ik betreur overigens dat woordgebruik precies ten aanzien van de gehandicapten die hier aanwezig zijn. Dit geeft de indruk dat het beleid op de een of andere manier blind zou zijn voor de noden in de gehandicaptenwereld. Wij hebben in de voorbije 20 a 25 jaar het tegenovergestelde bewezen. Ook de minister doet dat.

Ik wens te eindigen met een citaat dat een Leitmotiv kan zijn voor het beleid. De Franse president De

Gaulle had een geestelijk gehandicapte dochter die jong is gestorven. Tijdens de begrafenis, op het kerkhof, nam hij de hand van zijn vrouw en zei hij : "Laten wij nu gaan, nu is zij eindelijk zoals alle anderen."

Ik vond dat een grote en ontroerende uitspraak.

Bij een andere gelegenheid zei dezelfde president De Gaulle dat het niveau van een beschaving kan worden gemeten aan de zorg die een samenleving aan haar gehandicapten besteedt. Ik meen — met alle recht van kritiek die vrij moet blijven in een parlementaire democratie — dat niemand kan ontkennen dat wij de afgelopen dertig jaar ernstige inspanningen hebben geleverd. De minister, noch wij verdienen bedacht te worden met termen zoals "apartheid". Ik vind dat zwaar overdreven.

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de voorzitter, als lid van de oppositie kan ik mij helemaal niet eens verklaren met de kritiek van de heer Maertens. Met de heer Hancké betreur ik de gebruikte woorden. Wij hebben de evolutie van de afgelopen jaren meegemaakt. Mevrouw Demeester is een van de grote "verwezenlijkers" van de huidige omkadering. Zij heeft zich in het verleden misschien een beetje laten leiden door de demagogie waarvan de sector zeker niet gespeend is. Ik ken de sector, ik heb ook een gehandicapte broer en zus en ik ben in een aantal instellingen voorzitter van de raad van bestuur.

In het verleden heeft men zich gemakkelijk laten gaan — wij moeten daar realistisch in zijn — en vandaag moet men een beetje terugschreeven. Ik heb het dan over de welzijnssector in zijn geheel. Er moeten prioriteiten worden bepaald. De minister doet dat zeer goed, precies omdat zij de sector zo goed kent, mijnheer Maertens. Ik pleit voor een minister die de sector niet alleen goed kent,

Valkeniers

maar die er ook mee meevoelt. Professor Vandenbroucke, de vader van Frank Vandenbroucke, zei over een bepaalde ziekte ooit aan zijn assistenten : "Degenen die deze ziekte beschreven hebben, kennen ze niet alleen door en door, maar ze hebben ze ook doorvoeld." Hetzelfde kan worden gezegd van het beleid van mevrouw Demeester. De verwijten die haar zijn toegestuurd, zijn volgens mij dan ook onterecht.

Mevrouw L. Maximus : Mijnheer de voorzitter, ik heb een suggestie voor mevrouw de minister. Het zou interessant zijn gedurende een bepaalde tijd een studie te maken over de afgewerkte dossiers en de motiveringen van de afgewezen dossiers te onderzoeken. Bij de gehandicapten verwacht men nog altijd een meerwaarde van een hulpmiddel dat hen wordt geboden. Ik ben ooit tussenbeide gekomen voor een leesloupe voor een man die blind werd. Zijn vrouw beweerde dat hij die loupe om psychologische redenen nodig had. Hij kon alleen nog de bankrekeningen nakijken en ze wilde hem dat niet ontzeggen. Het ging hier niet om een medische, maar om een psychologische meerwaarde. Uiteindelijk heeft hij een tweedehandsloupe gekregen, maar hij was er tevreden mee.

Wij moeten eens onderzoeken of de geneesheren niet te veel nadruk leggen op die meerwaarde.

Een tweede opmerking werd door de minister zelf gemaakt en betreft de weigering van een tegemoetkoming voor hulp van derden aan iemand die werkt. Ik heb een brief gekregen van de vader van een zeer zwaar gehandicapt meisje dat dokter is geworden. Zij heeft geen recht op

een tegemoetkoming voor hulp van derden omdat zij theoretisch in staat is een praktijk te beginnen.

Mevrouw de minister, ik heb vernomen dat u hiervoor een oplossing zoekt via de bestaande dienstverlening. Nochtans bestaan er concrete gevallen waarbij een tegemoetkoming noodzakelijk is ondanks het feit dat men werkt, zoniet komt de zelfstandigheid van de gehandicapte in het gedrang. Ik ben bereid u de brief over dit meisje als voorbeeld te sturen omdat wij ons te dikwijls concentreren op de massa in plaats van op de individuele gevallen. Ik begrijp dat er een algemene reglementering moet bestaan omdat een individuele behandeling van elk dossier te ver zou leiden. Ik heb dezelfde bekommernis gekend bij mijn werkzaamheden in de ziekteverzekering. Toch dring ik erop aan dat u de idee die uzelf hebt geopperd, verder uitwerkt met het oog op bepaalde concrete situaties.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mevrouw Maximus, ik ben bereid hiervoor mijn best te doen. U geeft zelf een goed voorbeeld van wat al dan niet aanvaardbaar is. U geeft het voorbeeld van de geneesheer en van de architect die zeer slechtziend is geworden en niet meer zonder bepaalde hulpmiddelen kan werken.

Het is helemaal niet moeilijk een hulpmiddel te verstrekken om het werk uitvoerbaar te maken. Wij zijn echter niet in staat de cliënten aan te brengen die vertrouwen dat een bepaalde persoon zijn beroep als geneesheer of als architect kan uitoefenen. Er kan perfect worden gezorgd voor de noodzakelijke ondersteuning, maar hierdoor kunnen helaas niet alle problemen worden uitgeschakeld.

De verwachtingen ten opzichte van het assistentiebudget zijn te hoog. Men verwacht dat alles wat men "ontbeert", op de ene of de andere manier kan worden vergoed. Dit is niet mogelijk.

Ik zal echter trachten dit te onderzoeken.

Inmiddels kan de sociale hulp ondersteunende middelen verschaffen.

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de voorzitter, het zou goed zijn dat de lof die de minister hier krijgt, ook door anderen zou worden geuit. Zij wordt immers al jaren door de sector, waarvoor zij zoveel inspanningen heeft gedaan, als de kop van Jut bestempeld. Het zou openbaar moeten worden gemaakt dat zij lof krijgt van mensen die vertrouwd zijn met de sector, maar die er als dusdanig niet onmiddellijk bij zijn betrokken.

De voorzitter : De heer Maertens heeft het woord.

De heer M. Maertens : Mijnheer de voorzitter, ik wil nog een kleine opmerking maken in verband met het woordgebruik. Wat de woorden "apartheid" en "fascistoïde" betreft, denk ik dat de heer Valkeniers niet goed heeft geluisterd. Ik heb deze woorden niet gebruikt met betrekking tot de minister. Ik heb gezegd dat sommige mensen fascistoïde gevoelens koesteren. Ik raad de heer Valkeniers aan beter te luisteren.

— *De vergadering wordt gesloten om 18.00 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid